

Palermo metsas mälestati punaterrori ohvreid

Rakveres Palermo mälestusmärgi juures toimus pühapäeval tseremoonia, kus meenutati 101 aastat tagasi toimunud veretöö ohvreid ja Rakvere vabastamist vabadussõjas.

Punarežiim hukkas 101 aastat tagasi Rakveres enne Eesti vägede linna jõudmist 82 inimest.

Kahe nädala jooksul lasti maha täiesti süütuid inimesi, lähtudes paha-tihti vaid nende varanduslikust seisust või ühiskondlikust positsioonist. Hukkamised toimusid peamiselt Palermo metsas, kus ohvreid sunniti iseendale haua kaevama.

Eesti väed jõudsid vabadussõjas Rakverre 12. jaanuaril 1919. Enne seda, 10. jaanuaril, jõudis punarežiim korraldada Palermo metsas veel kõige massilisema mahalaskmise. 17. jaanuari hommikul kaevati hauad lahti, et omaksed saaksid surnukehad ümber

Punaterrori ohvrite mälestustseremoonial lugesid palve esipreester Aleksandr Lebedev (vasakul) ja pastor Tauno Toompuu.

matta. “Kätte saadud punased pandi haua lahti kaevama, et nad näeksid, millise jubedusega on nende režiim hakkama saanud,” rääkis pastor Tauno Toompuu. “Neist nii mõnelegi jõudis alles siis kohale, mida see “tööraha” võim tegelikult tähendas.”

Hukatute seas olid ka vaimulikud. Õigeusu ülempreestri Sergi Florinski otsustas Moskva Patriarhaadi Püha Sinod 2002. aastal pühakuks kuulutada.

Kinnivõetute ja hiljem hukatute seas oli kohalik kirikuõpetaja Valter Pauker. “Üks südametunnistusega punaste toetaja tahtis aidata Paukeril põgeneda ja jättis kinnipidamisruumi ukse lahti, kuid Pauker oli veendunud, et vangistatute seas on teda trööstijana vaja, ega põgenenud,” lausus Tauno Toompuu.

Hukkamispaigas olevat Valter Pauker kaassurmaminejaid lühikese kõnega ette valmistanud ja ka enese tapjate eest palvetanud, et Issand nendele andeks annaks. Ta olevat matmisesõnad ära lugenud ja kirikulaulu “Las ma

läen” laulma hakanud. Teise salmi lõpus olevat mahalaskjad tule avanud. Õpetaja talitus olevat laskjatele suurt löbu valmistanud.

Tseremoonial pidasid palve Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku Rakvere Kolmainu koguduse pastor Tauno Toompuu ja Rakvere Jumalaema Sündimise õigeusu kiriku esipreester Aleksandr Lebedev.

Sõna võtsid maakonna omavalitsuste liidu tegevjuht Sven Hõbemägi, Rakvere linnavolikogu esimees Mihkel Juhkami, riigikogu vabadusvõitlejate ja represseeritute toetusrühma esindaja Anti Poolamets ja Memento Rakvere ühingu juhataja Liina Kuusk.

Pärjad aetasid mälestusmärgi jalamile ka politsei, päästeteenistuse, kaitseväge ja Kaitseliidu ning Rakvere reaalgümnaasiumi esindajad.

“Oleme siin lugupidamisest nende inimeste vastu, kellele see monument on püstitatud,” lausus Liina Kuusk. “Ma loodan, et siia tullakse ka 20 ja 30 aasta pärast.”